॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ दिष्ट्या विनिर्ज्जिता गावः कुरवश्च पलायिताः। नाद्भुतं त्वेव मन्येऽहं यत्ते पुत्रोऽजयत् कुरून्। २१८०
ध्रुव एव जयस्तस्य यस्य यन्ता बृहन्नला।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततो विराटो नृपतिः सम्प्रहृष्टतनूरुहः। श्रुत्वा स विजयं तस्य कुमारस्यामितौजसः।
आच्छादयित्वा दूतांस्तान् मन्त्रिणः सोऽभ्यचोदयत्। राजमार्गाः क्रियन्तां मे पताकाभिरलङ्कृताः।
पुष्पोपहारैरर्च्यन्तां देवतास्वापि सर्व्वशः। कुमारा योधमुख्याश्च गणिकाश्च स्वलङ्कृताः।
वादित्राणि च सर्व्वाणि प्रत्युद्यान्तु सुतं मम। घण्टावान्मानवः शीघ्रं मत्तमारुह्य वारणं। २१८५
शृङ्गाटकेषु सर्व्वेषु समाख्यातु जयं मम। उत्तरा च कुमारीभिर्व्वृद्धाभिः परिवारिता।
शृङ्गारवेशाभरणा प्रत्युद्यातु सुतं मम।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ श्रुत्वा चेदं वचनं पार्थिवस्य सर्व्वं पुरं स्वस्तिकपाणि भूतं। भेर्य्यश्च तूर्य्याणि च वारिजाश्च वेशैः परार्द्धैः प्रमदाः शुभाश्च।
तथैव सूतैः सह मागधैश्च नान्दीरवाद्याः पणवास्तूर्य्यवाद्याः। पुरादिराटस्य महाबलस्य प्रत्युद्ययुः पुत्रमनन्तवीर्य्यं।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ प्रस्थाप्य सेनां कन्याश्च गणिकाश्च स्वलङ्कृताः। मत्स्यराजो महाप्राज्ञः प्रहृष्ट इदमब्रवीत्। २१९०
अक्षानाहर सैरिन्ध्रि कङ्क द्यूतं प्रवर्त्ततां। तं तथा वादिनं दृष्ट्वा पाण्डवः प्रत्यभाषत।
न देवितव्यं हृष्टेन कितवेनेति नः श्रुतं। तं त्वामद्य मुदायुक्तं नाहं देवितुमुत्सहे।
प्रियं तु ते चिकीर्षामि वर्त्ततां यदि मन्यसे।
॥ विराट उवाच ॥ स्त्रियो गावो हिरण्यञ्च यच्चान्यद्वसु किञ्चन। न मे किञ्चित्तु रक्ष्यन्ते अन्तरेणापि देवितुं।
॥ कङ्क उवाच ॥ किन्ते द्यूतेन राजेन्द्र बहुदोषेण मानद। देवने बहवो दोषास्तस्मात्तत्परिवर्जयेत्। २१९५
श्रुतस्ते यदि वा दृष्टः पाण्डवेयो युधिष्ठिरः। सराष्ट्रं सुमहत् स्फीतं भ्रातॄंश्च त्रिदशोपमान्।
राज्यं हारितवान् सर्व्वं तस्माद्द्यूतं न रोचये। अथ वा मन्यसे राजन् दीव्याम यदि रोचते।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ प्रवर्त्तमाने द्यूते तु मत्स्यः पाण्डवमब्रवीत्। पश्य पुत्रेण मे युद्धे तादृशाः कुरवो जिताः।
ततोऽब्रवीन्महात्मा स एनं राजा युधिष्ठिरः। बृहन्नला यस्य यन्ता कथं स न जयेत् युधि।
इत्युक्तः कुपितो राजा मत्स्यः पाण्डवमब्रवीत्। समं पुत्रेण मे षण्डं ब्रह्मबन्धो प्रशंससि। २२००
वाच्यावाच्यं न जानीषे नूनं मामवमन्यसे। भीष्मद्रोणमुखान् सर्व्वान् कस्मान्न स विजेष्यति।
वयस्त्वात्तु ते ब्रह्मन्नपराधमिमं क्षमे। नेदृशं तु पुनर्व्वाच्यं यदि जीवितुमिच्छसि।
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ यत्र द्रोणस्तथा भीष्मो द्रौणिर्व्वैकर्त्तनः कृपः। दुर्य्योधनश्च राजेन्द्रस्तथाऽन्ये च महारथाः।
मरुद्गणैः परिवृतः साक्षादपि मरुत्पतिः। कोऽन्यो बृहन्नलायास्तान् प्रतियुध्येत सङ्गतान्।
यस्य बाहुबले तुल्यो न भूतो न भविष्यति। अतीव समरं दृष्ट्वा हर्षो यस्योपजायते। २२०५
यो जयेत्सहितान् सर्व्वान् ससुरासुरमानवान्। तादृशेन सहायेन कस्मात्स न विजेष्यते।
॥ विराट उवाच ॥ बहुशः प्रतिषिद्धोऽसि न च वाचं नियच्छसि। नियन्ता चेन्न विद्येत न कश्चिद्धर्म्ममाचरेत्।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततः प्रकुपितो राजा तमक्षेणाहनद्भृशं। मुखे युधिष्ठिरं कोपान्नैवमित्येव भर्त्सयन्।